

Ders : 177

Konu : PEYGAMBERİMİZ (S.A.V.)'İN GENÇLİĞİ

GENÇLİK DÖNEMİNDE MUHAMMED (S.A.V.)

Peygamberimiz (s.a.v.)'in hayatının 8 yaşından 25 yaşına kadar olan dönemine “gençlik devresi” denir. Bu devrede Resûlullah (s.a.v.) amcası Ebû Tâlib'in yanında, onun himayesi altında bulunmuştur.

Ebû Tâlib, Peygamberimiz (s.a.v.)'e karşı, diğer amcaları arasında en merhametli ve en şefkatli olanıydı. Ebû Tâlib fakirdi, birkaç deveden başka malı yoktu ve kalabalık bir ailesi vardı. Buna rağmen, Kureyş'in en saygın kişilerindendi. Halk arasında sözü dinlenir, söylediklerine karşı çıkılmazdı.

Ebû Tâlib, yeğeni Hz. Muhammed (s.a.v.)'in üzerine titrer, onu kendi evlatlarından daha fazla severdi. Peygamberimiz (s.a.v.)'i yanına almadan uyumaz, bir yere gideceği zaman onu da yanında götürürdü.

Ebû Tâlib'in hanımı Fâtıma da iyi kalpli ve son derece faziletli idi. Peygamberimiz (s.a.v.)'e çok iyi davranır, yetimliğini hissettirmezdi.

Resûlullah (s.a.v.), annesinden babasından ve dedesinden ayrı kalmakla cahiliye örf ve âdetlerinden muhafaza edilmiş, Allah'ın terbiyesi altında yetişmiştir. Nitekim bu hususu bizzat Resûlullah (s.a.v.) şöyle haber vermektedir:

أَدَّبَنِي رَبِّي فَأَحْسَنَ تَأْدِيبِي

“Rabbim beni terbiye etti ve terbiyemi de güzel yaptı.”¹

O dönemlerde Mekke'ye hâkim olan Kureyş Kabilesi ticaretle uğraşır. Mekke'den senede iki defa büyük kervan kalkardı. Kışın Yemen'e, yazın Şam'a seyahat ederlerdi. Ebû Tâlib de Mekkeliler gibi kervan ticareti yapıyordu. Yeğeni Muhammed'i çok seviyor, yanından hiç ayırmıyordu.

PEYGAMBERİMİZ (S.A.V.)'İN SEYAHATLERİ

Mekke iklimi zirâate elverişli olmadığından, Mekkeliler ticâretle uğraşırlar, çocuklarını da ticârete alıştırmışlardı. Ticâret için kervanlarla, yazın Şam'a, kışın Yemen'e seyahat ederlerdi.

Cenâb-ı Hak şöyle buyurmaktadır:

لِيَلْفِ قُرَيْشٍ * إِيْلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ * فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ * الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ *

“Kureyş'e kolaylaştırıldığı, evet, kış ve yaz seyahatleri onlara kolaylaştırıldığı için onlar, kendilerini açlıktan doyuran ve her çeşit korkudan emin kılan şu evin Rabbine kulluk etsinler.”²

Kureyş Kabilesi, Harem-i Şerif'in sakinleriydiler. Bütün Araplarca kutsal sayılan Kâbe'nin gözetim ve bakımını üstlendikleri için bütün kabileler onlara saygı gösterirdi. Onlar rızıklarını elde etmede, yaz kış yolculuklarında güvenlik içinde gidip geliyorlardı. Bir sıkıntıyla karşılaştıkları zaman “Biz Allah'ın

¹el-Câmiu's-Sağîr, Süyûtî, C.1, sh.12, Keşfü'l-Hafa, Aclûnî, C. I, sh.72

² Kureyş, 106/1-4

BYK – ŞYK DERSLERİ

Harem ehliyiz“ diyerek kurtuluyorlardı. Hiç kimse onlara kötülük yapmazdı. Bu ticaret ve yolculuk esnasında Allah onlara kolaylık verir ve onları korurdu.³

Yaz kış alıştıkları ticaret yolculuklarında, geçtikleri yerlerdeki insanlar onlar hakkında şöyle diyorlardı: “Bunlar Allah’ın evinin komşuları ve Harem’in sakinleridir. Bunlar Allah dostlarıdır. Çünkü Kâbe’nin idaresini elinde bulunduranlardır. Bunlara eziyet ve zulmetmeyin.“

Ebû Tâlib de diğer Mekkeliler gibi kervan ticâreti yapıyordu. Bir defasında Şam’a giderken, Hz. Muhammed (s.a.v.)’e amcasından ayrılmak zor geldi; kendisini de yanında götürmesini istedi. Ebû Tâlib çok sevdiği yeğenini kırmadı. O’nu da kabileyle beraberinde götürdü. Bu esnâda Peygamberimiz (s.a.v.) henüz 12 yaşındaydı.

Şam’ın 90 km. kadar güneyinde Busrâ (Eski Şam) denilen kasabada “Bahîra” adında bir Hıristiyan râhibi vardı. Kasabaya uğrayan kervanlarla hiç ilgilenmediği halde, Hz. Muhammed (s.a.v.)’in içinde bulunduğu kervanı karşılayarak bütün kabileye bir ziyâfet verdi. Bahîra okuduğu kutsal kitaplardan edindiği bilgilerle, Hz Muhammed (s.a.v.)’in simâsından, O’nun istikbâlini sezmişti. O’nunla konuştu, sorular sordu. Aldığı cevâplar kanâatini kuvvetlendirdi. Şam yolculuğunun bu çocuk için tehlikeli olacağını düşündü. Ebû Mûsâ el-Eş’ari (r.a.) şöyle rivayet etmektedir:

“Ebû Tâlib, ticaret amacıyla Şam’a gitmek üzere yola çıkmıştı. Peygamber (s.a.v.) de Kureyşten gelen bir topluluk arasında onunla birlikte çıktı. Rahib’in mekânına verdiklerinde Ebû Tâlib konakladı, bunun üzerine topluluk da yüklerini çözdüler. Rahip hemen yanlarına gelip yüklerini çözdüler. Rahip hemen yanlarına geldi. Halbuki topluluk daha önce rahibe uğrarlardı. Fakat rahip ne yanlarına gelir, ne de dönüp bakardı. Onlar yüklerini çözerlerken rahip de aralarında gezinmeye başladı. Nihayet geldi ve Nebi (s.a.v.)’in elinden tutarak:

- “İşte bu âlemlerin efendisidir, işte bu âlemlerin Rabbi olan Allah’ın Resûlüdür. Allah onu âlemlere rahmet olarak gönderecektir!” dedi.

Bunun üzerine Kureyş’in ileri gelenleri, “Ne biliyorsun?” diye sordular. Rahip şu karşılığı verdi:

- “Siz tepeyi aşınca secdeye kapanmadık ne bir ağaç ne de bir taş kaldı. Bunlar, peygamberlerden başkasına secde etmezler. Aynı zamanda onu omuz kıkırdağının hemen altında elma gibi peygamberlik mühründen de tanırım.“

Rahip sonra gidip onlar için yemek pişirdi. Yemeği kendilerine getirdiği zaman Resûl-i Ekrem (s.a.v.), develerin yanında bulunuyordu. Rahip:

- “Ona haber gönderiniz!” dedi. Resûlullah (s.a.v.) üzerinde kendisini gölgelendiren bir bulut olduğu halde geldi. Topluluğa yaklaştığında onları, kendisinden önce ağacın gölgesini tutmuş olarak buldu. Oturduğu vakit, ağacın gölgesi hemen Peygamberimiz (s.a.v.)’in üzerine eğilmişti. Rahip:

- “Ağacın gölgesine bakınız, onun üzerine eğildi!” dedi. Daha sonra da Ebû Tâlib’e daha ileri gitmemelerini geri dönmelerini tenbih etti. Ebû Tâlib de Resûlullah (s.a.v.)’i geri çevirdi.⁴

Muradım, çocuğun sırtını görmek;
İzin var mı, dedi münzevi rahip?
Ne görsün, düşünce omuzdan gömlek?

³ Hak Dini Kur’an Dili, Elmalılı M. Hamdi Yazır, c.9, sh.168-169

⁴ Tirmizî, Menâkıb 5

Nur çocuk, nübüvvet mührüne sahip.
Bahiyrá, haberli insan, haberden;
Beklenen Resûlü bekleyenlerden.

N. Fazıl Kısakürek

Peygamberimiz (s.a.v.) 17 yaşında iken de, diğer bir ticâret kafilesi ile amcalarından Zübeyr ve Abbâs'la birlikte Yemen'e gidip gelmiştir. Ayrıca 25 yaşında iken Hz. Hatice (r.a.)'nın kölesi Meysere ile ve kervanıyla ticaret için Şam'a gitmişti.⁵

Peygamberimiz (s.a.v.) de diğer peygamberler gibi koyun gütmüş ve şöyle buyurmuştur:

“Allah Teâlâ'nın gönderdiği her peygamber, mutlaka koyun gütmüştür.” Bunun üzerine sahabiler:

- *“Siz de mi?”* diye sorunca Hz. Peygamber (s.a.v.):

- *“Evet, Mekkelilerin koyunlarını Kararât mevkiinde güderdim.”* buyurdu.⁶

Allah Teâlâ, Resûlullah (s.a.v.)'i peygamberlikle görevlendireceği için, onu cahiliyye devrinin bütün kötülüklerinden korumuştur. Onun çocukluğu da gençliği de, yetim ve öksüz olarak geçmesine rağmen bütün kötülüklerden uzak durmuştur. O, kavminin en üstünü, en güzel ahlaklısı, en şerefli idi. Komşuluk hakkına en çok riayet eden oydu. İnsanlara asla haksızlık, kötülük ve eziyet etmeyen, hiç kimseyi kınayıp ayıplamayan da oydu. Bütün güzel hasletler onda toplandığı için kavmi ona **“el-Emin”** vasfını vermişti. Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا*

“Andolsun ki, Resûlullah, sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir örnektir.”⁷

Hz. Ali (r.a.)'ın rivayet ettiğine göre Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

“Cahiliyye çağında yaşayan insanların yaptıkları işlere ömrüm boyunca iki defadan asla teşebbüs etmedim. Her defasında da Allah beni onlardan alıkoymuştur. Bir gece Mekke'nin yukarı taraflarında benimle birlikte Mekkelilerin koyunlarını güden Kureyşli gence:

“Benim koyunlarıma baksan da ben de bu gece Mekke'ye gidip gençlerin yaptığı gibi gece sohbetlerine katılsam” dedim. Genç:

- *“Olur, dedi. Ben de bunun için yola çıktım. Mekke'nin girişindeki en yakın eve geldiğimde def ve çalgı sesleriyle karışık bir şarkı duydum, da:*

- *“Bu nedir?” diye sordum.*

- *“Kureyşli falan adamın kızı falan kadın ile falan adamın düğünü” dediler. Bununla beraber bu sesle beraber şarkıyı dinlemek amacıyla oyalandım. Neticede gözlerim yorgun düştü de sabah güneşinin sıcaklığını hissedinceye kadar oracıkta uyuyakaldım. Uyanınca arkadaşımın yanına döndüm.*

Başka bir gece yine arkadaşımdan izin alarak Mekke'ye geldim ve ilk gece duyduğum şeylerin aynısını yine duydum. Bunun üzerine duyduğum seslerle oyalandım. Yine gözlerim yorgun düştü de sabah güneşinin sıcaklığını hissedinceye kadar oracıkta uyuyakaldım. Sonra arkadaşımın yanına döndüm. Arkadaşım bana:

⁵ Peygamberimiz Hayat ve Daveti, Safiyürrahman Mübârek Furi, sh.67

⁶ Buhârî, İcâre 2, İbn Mâce, Ticâret 5

⁷ Ahzâb, 33/21

BYK – ŞYK DERSLERİ

“Ne yaptın?” dedi. Ben de: “Hiçbir şey yapmadım, dedim. Bu başıma gelenler sebebiyle Allah’a yemin ederim ki, bundan sonra Allah beni peygamberlikle şereflendirinceye kadar cahiliyye insanların yaptıkları kötü işlerden hiç birisine ebediyen teşebbüs etmedim.”⁸

Yine Resûlullah (s.a.v.), Kâ’be’nin yeniden inşası sırasında amcası Hz. Abbas ile birlikte taş taşıyordu. Bir ara Hz. Abbas (r.a.) ona:

- “Elbiseni omuzuna koy da taş omzunu incitmesin, dedi. Peygamber (s.a.v.), elbisesini omuzuna koymak istediği sırada yere yığıldı ve gözlerini gökyüzüne dikerek:

- “Elbisem! Elbisem!” dedi ve hemen onu alıp üzerine örttü.⁹

O, Allah’ın emriyle Kâinat Efendisi;
Varlığın Tacı, varlık nurunun ta kendisi...

N. Fazıl Kısakürek

İslam’dan önce Arap kabileleri arasında iç savaşlar eksik olmuyordu. Genellikle haram aylarda savaşmıyorlardı. Haram aylarda yapılan savaşlara “**Ficar savaşları**” denirdi. Kureyş kabilesi ile Hevazin kabilesi arasında böyle bir savaş çıkmıştı. Peygamberimiz (s.a.v.) 20 yaşında iken amcalarıyla birlikte bu savaşa katılmış, ancak kimseye ok atmamış, kimsenin kanını dökmemiş, sadece atılan okları toplayarak amcalarına vermişti.¹⁰

Alınacak Dersler

1. Müslüman; inancı, ameli ve ahlakıyla örnek olmalıdır.
2. Bütün cahili düşünce ve anlayışlarından uzak durulmalı, merasimler ve düğünler İslam’a uygun olarak icra edilmelidir. Özellikle de toplumun önünde olanlar kötü örnek olmamalıdır.
3. Müslüman, ticari hayatında dürüst ve güvenilir olmalıdır.

Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

مَا أَكَلَ أَحَدٌ طَعَامًا قَطُّ خَيْرًا مِنْ أَنْ يَأْكُلَ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ

“Hiç kimse kendi el emeği ile kazanıp yediğinden daha hayırlı bir şey yememiştir...”

Müjdecim, Kurtarıcım, Efendim, Peygamberim;
Sana uymayan ölçü, hayat olsa teperim!..

N. Fazıl Kısakürek

TAVSİYELER

1. Ahzâb suresi, 21. ayetin tefsirini okuyalım.
2. Bu dersi bir grup arkadaşımızla da paylaşalım.

⁸ el-Müstedrek, Hakim, C.2, sh. 245

⁹ Buhârî, Hac 42

¹⁰ a.g.e. İbn Hişam, C.1, sh.246-249